

**МАТЕРІАЛИ ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ ТА
ПОЛЬСЬКОЮ МОВАМИ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*II Всеукраїнської
науково-практичної конференції
викладачів та фахівців-практиків*

ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

та
*XII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
курсантів, студентів, аспірантів та
ад'юнктів*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Львів – 2022

Голова:	Андрій КУЗИК – проректор з науково-дослідної роботи ЛДУБЖД, доктор сільськогосподарських наук, професор;
Заступники голови:	Олександр АЗЮКОВСЬКИЙ – ректор Національного технічного університету "Дніпровська політехніка" (НТУ «ДП»), кандидат технічних наук, професор. Василь ПОПОВИЧ – начальник навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, доктор технічних наук, професор; Дмитро МАТВИЧУК – головний редактор науково-виробничого журналу «Охорона праці»; Василь ГОЛШНЬКО – завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; Зіновій ЯРЕМКО – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності ЛНУ ім. І.Франка, доктор хімічних наук, професор
Члени оргкомітету:	Наталія БОРОДНА – професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, доктор технічних наук, старший науковий співробітник; Орислава ГОРНОСТАЙ – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; Дмитро КОБИЛКІН – голова ради молодих вчених ЛДУБЖД, кандидат технічних наук; Володимир МАРИЧ – старший викладач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук; Ольга МЕНЬШИКОВА – заступник начальника навчально-наукового інституту цивільного захисту ЛДУБЖД, кандидат фізико-математичних наук, доцент; Олександр МІРУС – завідувач кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат хімічних наук, доцент; Олег НАГУРСЬКИЙ – завідувач кафедри цивільної безпеки Національного університету «Львівська політехніка», доктор технічних наук, професор; Оксана СТАНСЛАВЧУК – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат технічних наук, доцент; Галина ТЕЛЕГІНА – доцент кафедри промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД, кандидат медичних наук, доцент; Інга УРЯДНІКОВА – кандидат технічних наук, доцент Державного університету телекомунікацій та Київського національного університету будівництва і архітектури; Валентина ФЕДОРЧУК-МОРОЗ – завідувач кафедри цивільної безпеки Луцького національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент; Сергій ЧЕБЕРЯЧКО – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», доктор технічних наук, професор; Олена ЯВОРСЬКА – професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «ДП», кандидат технічних наук, доцент.

**ОРГАНІЗАТОРИ
ТА ВИДАВЦІ**

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Інститут державного управління та наукових досліджень
з цивільного захисту
Львівський національний університет імені Івана Франка
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»
Луцький національний технічний університет
Науково-виробничий журнал «Охорона праці»

**Друк на різнографі
Технічний редактор,
комп'ютерна верстка
та відповідальний за друк**

Назарій ПЕТРОЛЮК

Микола Фльорко

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35,
м. Львів, 79007

Контактні телефони:

(032) 233-24-79,
тел/факс 233-00-88

Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці: 36. наук. праць II Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків та XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. – Львів: ЛДУ БЖД, 2022. – 213 с.

Збірник сформовано за науковими матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів та фахівців-практиків «Охорона праці: освіта і практика» та XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці».

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

Секція 1. „ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА

Перспективи розвитку напрямку “Охорона праці” в сфері освіти.
Інтерактивні методи навчання при викладанні дисциплін за напрямом «Охорона праці».
Формування ризик-орієнтованого мислення у здобувачів освіти та у працівників підприємств системи управління охороною праці.
Оцінка ризиків.
Практичний досвід з охорони праці на підприємствах.

Секція 2. „ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ПРАЦІ ”

Стан і перспективи удосконалення системи управління та нагляду за охороною праці і промисловою безпекою.
Профілактика виробничого травматизму.
Технології контролю і захисту від шкідливих і небезпечних виробничих та екологічних чинників.
Забезпечення безпеки і гігієни праці у підрозділах силових та спеціальних структур.
Новітні інформаційні технології як інструмент підвищення рівня промислової безпеки.
Культура та психологія праці.

© ЛДУ БЖД, 2022

Здано в набір 14.04.2021. Підписано до друку
23.05.2022. Формат 60x84^{1/3}. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 13,3.

Гарнітура Times New Roman.

Друк на різнографі. Наклад: 100 прим.

Друк: ЛДУ БЖД
вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007.
ldubzh.lviv@mns.gov.ua

За точність наведених фактів, економіко-статистичних та інших даних, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів. При передрукуванні матеріалів посилення на збірник обов'язкове.

З М І С Т

Секція 1

«ОХОРОНА ПРАЦІ: ОСВІТА І ПРАКТИКА»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАПРЯМУ
“ОХОРОНА ПРАЦІ” В СФЕРІ ОСВІТИ

<i>Азюковський О.О., Яворська О.О., Чеберячко С.І.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДІВ ЩОДО НАВЧАННЯ НАСЕЛЕННЯ З ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	3
<i>Бондарчук Л. Ф.</i> ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У РАМКАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРА- ТЕГІ РОЗБУДОВИ БЕЗПЕЧНОГО І ЗДОРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕ- РЕДОВИЩА.....	6
<i>Курепін В.М.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ» В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	9
<i>Мірус О. Л.</i> ПРО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН БЕЗПЕКОВОГО ХАРАКТЕРУ В УКРАЇНІ І, ЗОКРЕМА В ЛДУБЖД.....	11
<i>Твердохлебова Н.Є., Євтушенко Н.С.</i> ЩОДО СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ.....	13
<i>Третяков О.В., Дашковська О.В.</i> ВАЖКІ НАСЛІДКИ ПОМИЛОК МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	15
<i>Шароватова О.П., Морозов А.І.</i> РОЛЬ І МІСЦЕ SOFT SKILLS В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТ- НІХ ФАХІВЦІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	17
<i>Ярова І.А., Сербіна В.Г., Дерій К.І.</i> БЕЗПЕКОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS.....	19

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ
ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ЗА НАПРЯМОМ
«ОХОРОНА ПРАЦІ»

<i>Беспалова А.В.</i> ОХОРОНА ПРАЦІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	21
---	----

м. Дніпро, 25 березня 2021 р. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. С. 141-145. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9235>.

3. Курепін В. М. Підвищення ефективності та результативності знань здобувачів вищої освіти методом дискусії при проведенні занять з дисципліни «Охорона праці в галузі» // Перспективна техніка і технології – 2021: матеріали XVII міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених, аспірантів і студентів, 21-23 вересня 2021 р., м. Миколаїв. Т. 1 / Міністерство освіти і науки України; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв: МНАУ, 2021. С. 12-16. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10397>.

4. Овчаренко Н.І. Реалізація компетентнісного підходу у навчанні з дисципліни «Охорона праці в галузі» // Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 24 листопада 2021 р. Миколаїв: МНАУ, 2021. С. 362-369. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10695>.

УДК 378:355.58

ПРО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН БЕЗПЕКОВОГО ХАРАКТЕРУ В УКРАЇНІ І, ЗОКРЕМА В ЛДУБЖД

*Мірус О.Л., к.х.н., доцент, завідувач кафедри промислової безпеки
та охорони праці*

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Відповідно до ст. 3 Конституції України [1] і Закону України «Про охорону праці» [2] життя і здоров'я людини є найвищою соціальною цінністю і мають пріоритет відносно будь-яких результатів виробничої діяльності. В Україні щорічно виникають тисячі надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, внаслідок яких гине велика кількість людей. Тенденція їх зростання, до якої додалась ще і війна з російськими окупантами, є серйозною загрозою безпеці окремої людини, суспільства та довкілля, а також стабільності розвитку економіки України. Тому ні в кого з здорово мислячих людей, тим більше – керівників, не повинно навіть виникати сумніву, що вивчення в ЗВО таких дисциплін як «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці», «Охорона праці в галузі » та «Цивільний захист» є не просто актуальним, а життєво необхідним. Так воно і було, починаючи з 2010 року, коли МОН, МНС та Держгірпромнагляд України затвердили відповідний наказ від 21.10.2010 року № 969/922/216 «Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України» [3]. Але в 2014 році з ініціативи недалекогогляд-

них керівників МОН розпорядженням КМУ від 30.05.2014 року №590-р цей наказ було скасовано. Крім того, постановою КМУ від 29.04.2015 року №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [4], була ліквідована спеціальність «Охорона праці».

Закономірним результатом таких необдуманих кроків стало наступне:

- різке скорочення навчального навантаження з цих дисциплін в навчальних планах ЗВО;
- об'єднання цих дисциплін, а потім і кафедр;
- повна відсутність у абітурієнтів мотивації поступати на спеціальність, якої не існує;
- гостра нестача фахівців з охорони праці. Доходить до того, що скоро просто не буде кому навіть розслідувати нещасні випадки, професійні захворювання та аварії на виробництві;
- і найголовніше – незнання і невміння правильно надати домедичну допомогу потерпілим, в результаті чого гинуть тисячі людей.

Найбільш гостро ці проблеми проявились в цьому році під час війни з росією. Виникає цілком логічне, поки що риторичне, але, не сумніваюсь, що зовсім скоро воно стане явним, запитання – хто за ці смерті невинних людей, в тому числі і дітей, буде відповідати?! Як серед тих, хто ініціював і відміняв вище зазначений наказ, так і серед тих, хто, не задумуючись про можливі наслідки, це виконував.

Зараз в Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності вносяться пропозиції і зауваження до робочих навчальних планів для всіх спеціальностей на 2022/2023 навчальний рік. Їх аналіз показав наступне. З 10 спеціальностей, за якими готують бакалаврів в Університеті, дисципліна:

«Безпека життєдіяльності» - викладається на 4, в які не входять профільні спеціальності, а саме «Пожежна безпека» і «Цивільний захист»;

«Охорона праці» та «Охорона праці в галузі» - не викладається на жодній спеціальності, лише для спеціальності «Пожежна безпека» - дисципліна «Охорона праці» - як вибіркова;

«Медична підготовка» - для двох спеціальностей - як нормативна і для трьох – як вибіркова.

Для магістрів не викладається жодна з цих дисциплін. І це в Університеті, в назві якого є словосполучення «Безпека життєдіяльності». Не викликає сумніву, що аналогічна ситуація і в інших ЗВО.

Пропозиції:

1. На рівні держави – негайне відновлення дії скасованого в 2014 році наказу та відновлення в Переліку спеціальностей 264 «Охорона праці». Але на це можна чекати довго, навіть, не зважаючи на війну і людські жертви.
2. На рівні ЗВО – через пропозиції гарантів спеціальностей і, розуміючи, що ні в кого з високо кваліфікованих експертів з Національного агентства із

забезпечення якості вищої освіти це не може викликати жодних зауважень чи заперечень – ввести в нормативну частину навчальних планів всіх спеціальностей вище вказані дисципліни.

Робити це слід негайно, починаючи саме з нашого Університету, і це буде ПРАВИЛЬНО з точки зору найціннішого, що є в кожній ЛЮДИНИ – ЇЇ ЗДОРОВ'Я І ЖИТТЯ!!!

Список використаної літератури

1. Конституція України. https://kodeksy.com.ua/konstitutsiya_ukraini.htm
2. Про охорону праці: Закон України від 14.10.2019 р. № 2694-ХІІ (в редакції від 14.08.2021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
3. Наказ від 21.10.2014 року № 969/922/216 «Про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1057-10>.
4. Постанова КМУ від 29.04.2015 року №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015>.

УДК 331

ЩОДО СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

*Твердохлебова Н.Є., PhD, доцент кафедри безпеки праці
та навколишнього середовища*

*Євтушенко Н.С., к.т.н., доцент, доцент кафедри безпеки праці
та навколишнього середовища*

**Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»**

У даний час у зв'язку з інтенсивністю розвитку виробничих процесів, появою нових видів діяльності людини, охорона праці набуває все більшого значення [1, с.40]. Кафедра “Безпека праці та навколишнього середовища” Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” здійснює підготовку фахівців з охорони праці (бакалаврів та магістрів за спеціальністю 263 – “Цивільна безпека”).

В переліку дисциплін, що викладаються студентам для набуття означених стандартом компетентностей, є навчальна дисципліна “Медицина надзвичайних ситуацій”, яка викладається студентам освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” спеціальності 263 - “Цивільна безпека”.